

min Tankerække i saa Henseende — det forbydes og bliver affkaffet, dersom Lovforslaget vedtages, som det foreligger. Det gjorde jeg gjældende sidst, og jeg gjorde det gjentagne Gange gjældende, saa jeg tør tillade mig at tyde hen paa, hvorledes jeg sammenstillede det med de Exempler, jeg sidst ansførte om fem Tiendebøle og andre fem Tiendebøle o. s. v. Men det er mig ubekjendt, at der blev svaret Noget derpaa. Maaskee jeg derfor nok engang maa fremhæve det og yderligere oplyse det ved et andet Exempel. Jeg synes, at det staaer ganske simpelt saaledes, at, hvis man vilde forestille sig, at vi havde her i Kjøbenhavn en gammel Lov, der forbyd Folk at gaae paa Bolden, Bastionerne, Langelinie, kort alle de Steder, der høre til Fæstningsværkerne, men det ved Praxis efterhaanden var blevet vedtaget, at man kunde gaae der, saa man vel endog nu og da mødte selve Commandanten, og dog ikke blev antastet derfor, men der saa engang kom en ny Commandant og udgav en Befaling, der lod paa, at herefter skulde det staae Folk aldeles frit for, at gaae paa de 3 sydlige og vestlige Bastioner paa Kjøbenhavns og de 3 nordre Bastioner paa Christianshavns Bold, saa vilde Følgen være, at fra nu af ethvert fornuftigt Menneſke antog, at det var virkelig forbudt at gaae paa de andre. Nu vilde man mene, at det var Alvor med de gamle Bestemmelser, nu vilde der, da Bedkommende havde seet Sagen efter og lagt Mærke til den hidtilværende Praxis, samt gjort sit Yderste, for at seie dem, nu vilde der blive paaſeet, at man ikke strakte Friheden videre, at man ikke gif andetſteds. Jeg tillader mig at mene, at det forholder sig ganske saaledes med denne Sag. Vi have i Folketirken ved den omtalte Praxis havt en vis Frihed i denne Retning, det er vitterligt, at vi have stiftet paa borgerlig Maade Ægtefæber, erklaret Folk for rette Ægtefolk, ikke ved Vielse, men efter Kongens Lov. Skulde det nu, efterat dette længe er steet, paa eengang træffe, at den lovgivende Magt ordner det didhørende Gebeet og hvad der hidtil ikke ved Lov og de jure var tilladt, saa den siger: Dette tager jeg mig af, og det skal i visse Tilfælde være fuldkommen berettiget, saa følger deraf ligefrem: ergo er

det i alle andre Tilfælde fra nu af uberettiget, alle andre Friheder i denne Retning, som hidtil gaves, de ere nu hævede. Jeg kan derfor ikke indrømme, hvad den heitærede Minister i denne Henseende bemærkede, at denne Lov ikke skulde vedkomme den af mig berørte Sag, at den skulde lade baade Forpligtelsen til at vie og Tilladelsen til ikke at vie staae uforandret, aldeles ligesom hidtil. Jeg maa paa det Bestemteste paaſtaa: den lader dette ikke staae uforandret; thi, idet den indfører Frihed til at indgaae borgerligt Ægtefæls inden visse Grænser og i visse Kredse, og giver den Sanction indensfor disse, i samme Døelſik indſtrænker den de øvrige analoge Friheder, som faktisk bestode før. Nu — maa det hedde, hvis den udkommer — har den lovgivende Magt taget hele dette Forhold under Overveielſe, og nu stryger den Alt, hvad den ikke har bekræftet ved en udtryffelſig Lov". Det var i denne Sammenhæng, at jeg tillod mig at tale om Reaction i Folkemeningen. Der er nemlig, som det synes mig, paa en Maade, som jeg ikke kan eller skal forklare, opſtaaet en Stemning, der synes ugunstig for Religionsfrihedens virkelige Gjennemførelſe i Folketirken. Og den vil ligeledes virke ind ved denne Leilighed, saa at mangen reſtindig og brav Mand, der er kommen paa den Tanke, at vi havde iſtinde at tage hans Tro fra ham, herefter, naar Præſten siger til ham: Jeg har Betænkelighed ved at vie Dig kirkeligt; men jeg vil gjøre, saaledes som jeg oftere tidligere har gjort, jeg vil ſanctionere dit Ægtefæls borgerligt, — dertil vil svare: Nei, det skal jeg meget frabede mig; Du hører alſaa til dem, der ville undergrave Troen; men jeg skal bede om Vielse, som den staaer i Ritualet i alle Maader, — at han vil tage denne Lov i Haanden og ſige: ja, borgerligt Ægtefæls have vi for vore Synders Skyld været nødte til at ſee indført her i Landet i visse Tilfælde; men jeg er i intet af disse Tilfælde.

Denne Frihed vil alſaa gaae tabt for os. Saa hører jeg maaskee indvende: men er ikke denne Frihed en ſtrigende Misbrug, ſtridende mod Folketirkens egen Lære og Bekjendſe, saa vi ikke bør begunſtige den, men maae være glade, at vi ved denne Leilighed kunne